

УКРАИНСКИЙ КОСТЮМ

UKRAINIAN FOLK
COSTUME

Составитель и автор текста *Вадим Витальевич Миронов*
Художник *Ариадна Ефимовна Перепелица*

УКРАИНСКИЙ КОСТЮМ

(Комплект открыток с текстовками на украинском, русском
и английском языках)

Киев, «Мистецтво», 1983

Упорядник та автор статті *В. В. Миронов*
Художник *А. Ю. Перепелиця*

Художній редактор *О. Г. Олешкевич*
Літературний редактор *В. Г. Погребняк*
Технічний редактор *Т. С. Татаренкова*

«Мистецтво», 252034, Київ-34, Золотоворітська, 11
БФ 50559. Т. 50 000. 20 листівок. Ц. 66 к. З. 2-2653
Головне підприємство республіканського виробничого об'єднання
«Поліграфкнига». 252057, Київ-57, Довженка, 3.

у 5105030000-154 БЗ.34.15.82 4123211
М207(04)

Автори пропонованого комплексу листівок кандидат історичних наук В. Миронов та художниця А. Перепелиця на документальних матеріалах зробили малюнки українських костюмів різних етнографічних зон.

У цьому комплекті багато цікавого знайдуть для себе фольклористи, художники, він стане в пригоді й учасникам художньої самодіяльності. Багато хто зможе використовувати малюнки при створенні моделей сучасного одягу. Крім того, ця добірка може бути цікавим сувеніром, пам'яткою про мистецтво України.

Традиційне вбрання кожного народу є одним з найбільш масових видів його художньої творчості. Народний одяг відзначається простотою форм, стрункістю силуету, багатством і різноманітністю прикрас, насиченим колоритом. У ньому яскраво виявляється вміння народних майстрів за допомогою простих, логічних засобів органічно поєднувати практичність і красу. Народне вбрання включає до єдиного художньо-практичного ансамблю мистецтво крою, ткацтво, вишивку, аплікацію, плетіння, обробку шкіри, металу тощо.

Багато творчої винахідливості й фантазії вклав у створення одягу український народ. Наче саму чудову природу України перенесли в оздоблення костюма, в його радісну гаму народні умільці протягом століть. Робота над вбранням була певною мірою виявом мрії про прекрасне, намаганням відійти від тієї тяжкої дійсності, яка оточувала трудящих до Великої Жовтневої соціалістичної революції. Скажімо, вишивання — це було не просто ремесло, це вияв таланту народного, майстерності, обдарованості. Це був один з небагатьох моментів у житті селянки, коли вона могла відчувати радість творення, висловити у гамі кольорів свою віру в краще майбутнє, оптимізм.

Колорит вбрання багатьох районів України був світлий, білий, збагачений яскравими кольорами вовняних плахт, запасок, поясів, вінків, червоного намиста й стрічок. Колорит з перевагою червоно-чорно-синього оздоблення характерний для Центрального Подніпров'я. Цікаві яс-

краво оздоблені багатою вишивкою сорочки Київщини, Черкащини. Сорочки Полтавщини в основному вишиті вирізуванням, мережкою, нитками білого або сірого кольору. На Поділлі та Буковині переважала червоно-чорна, жовта та синя вишивка. Заткані червоним сорочки Волині чудово поєднувалися з червоно-жовто-зеленими андараками та яскраво розшитими кусанами.

При всій різноманітності крою, колористичних рішень, характерних для окремих районів України, дуже виразно виявляється підпорядкування окремих локальних видів одягу та оздоблення єдиному художньому ансамблю, характерному для українського народного одягу.

Багато раціональних художніх рішень народного крою та оздоблення використовується у комплексах одягу, що сформувався на традиційній основі на Україні за роки Радянської влади. Ми маємо чудові зразки вбрання в різних районах нашої республіки, де органічно переплелися традиційні форми й декор з новими матеріалами.

Сучасні художники-модельєри постійно звертаються до кращих зразків народного вбрання. Орнамент, колористика, вишивка, мереживо, конструктивні форми народного одягу знаходять відображення в сучасному мистецтві моделювання костюма, своєрідному й неповторному в кожній республіці. І це не просте відображення, повтор минулих форм, його пропорцій і кольорових сполучень, а творча спадковість прогресивних традицій у вбранні з врахуванням сучасного рівня розвитку промисловості, техніки й нового, принципово відмінного від минулого побуту радянського народу.

Цікаво, що зараз розширилися географічні межі побутування українських традиційних доповнень до одягу. Майже по всій нашій країні включаються сьогодні в ансамбль одягу узорчасті рукавиці, узороплетені сумки, прикраси з дерева, намисто, браслети, броші, гудзики, пояси, виготовлені українськими майстрами.

Зразки українського народного вбрання зберігаються в музеях нашої республіки. Над його історією і розвитком працюють науковці та етнографи. Це невичерпне джерело для модельєрів, які з успіхом використовують традиції українського костюма в сучасному одязі.

Вадим Миронов

СЛОВНИК СПЕЦІАЛЬНИХ ТА ДІАЛЕКТНИХ ТЕРМІНІВ

Андарак — вид спідниці з цупкої тканини.

Бавиця — китиці.

Бертусова тканина — блискуча тканина фабричного виробництва.

Бамбак — бавовняна тканина фабричного виробництва.

Букурійка — вузький ремінний пояс.

Волічка — вовняна нитка, гарус.

Вуса — склади.

Гачі — полотняні або суконні штани.

Гердан, силляка — дрібне намисто, нанизане на нитяну мережу.

Гуня, гунька — вид свити.

Закавраші — великі манжети.

Кабат — верхній одяг типу свити.

Капчури — короткі вовняні панчохи.

Косиця — дівоча сорочка з поздовжньою вишивкою на рукавах.

Крайка — жіночий тканий пояс.

Кусан — жіночий жакет з рукавами.

Кутаси — китиці.

Лаптих — оздоблення горсика.

Літчик — вид спідниці з поздовжніми смугами різного кольору.

Прохідка — невідрізна частина спинки від лінії талії.

Ряси — рясні складки.

Табівка — шкіряна сумка, оздоблена металом.

Черкасинова кохта — жіночий жакет з рукавами.

Чугай, чугаївка, чуганя — вид свити.

Щорц — смугаста спідниця.

БІБЛІОТЕКА УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

UARTLIB.ORG

UARTLIB@GMAIL.COM

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ. 70-і рр. XX ст.

Багатошаровий, яскраво розшитий костюм молодої жінки є зразком, де органічно переплелися традиційні форми і декор з сучасним матеріалом. Сорочка з фабричного полотна з типовим для Поділля суцільнокровним рукавом. Округлість рукава при збирані. Рукава, пазуха і поділ розшиті різноколірними «розшивками». Безрукавка і спідниця складають один ансамбль, вони з тонкої фабричної шерсті традиційного для Поділля темного кольору. Спідниця у складку з розшитим подолом. Безрукавка в талію, поли яскраво вишиті. На ногах туфлі-«постоли» традиційного типу.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ. 70-і рр. XX ст.

Жіночий костюм, що склався на традиційній основі. Блузка з фабричної тканини з суцільнокровним рукавом. Вишивка на рукавах і пазусі однотонна (чорна) або ж двоколірна (чорна з червоним). Широка спідниця з яскравою фабричної тканини, переважно з малюнком (квіточки, горошок). Поділ спідниці прикрашають, як правило, кількома поперечними складками.

ТЕРНОПОЛЬСКАЯ ОБЛАСТЬ. 70-е гг. XX в.

Костюм молодой женщины

ИВАНО-ФРАНКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ. 70-е гг. XX в.

Женский костюм

TERNOPOL REGION. 1970s

Young woman's costume

IVANO-FRANKOVSK REGION. 1970s

Woman's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ЛЬВІВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Жіночий костюм. Сорочка домотканого полотна з уставками. Шерстяний безрукавний горсик з «лаптихами», прикрашений кольоровими нитками, шнурами та мереживом. Білий кабат розшитий чорним шнуром. Сорочка і полотняний фартух вишиті багатоколірною ниткою хрестиком. Орнамент переважно рослинний. Смугаста спідниця «шорц» з домотканого тканини є владим доповненням ансамблю. Вишита полотняна хустка пов'язана на червону «бавницю» з бахромою. Оригінальної форми постолі з пряжками надіті на білі онучі. Прикраси: гerdани та «пістряне» намисто.

Чоловічий костюм. Сорочка на кокетці з виложистим коміром. На маніжці, комірі та манжетах вишивка. Штани вузькі, темного кольору, буденні — з домотканого тканини, святкові — переважно фабричні. «Каптан» (кафтан) білої домотканого вовни, прикрашений кольоровими шнурами та аплікацією з сукна й шкіри. Повстанний капелюх оздоблений стрічкою, квітами та пером. Шкіряні чоботи жовтого кольору багато орнаментовані.

ЛЬВОВЩИНА. Кінець XIX — початок XX в.

Женский костюм

Мужской костюм

LVOV REGION. Turn of the 20th c.

Woman's costume

Man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

БУКОВИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Дівочий костюм. Сорочка з суцільними широкими рукавами, пришитими по основі, оздоблена поліхромною вишивкою. Кептар вишитий барвистими візерунками кольоровою вовною. Опинка, що обгортає стегна, з домотканої шерстяної тканини, заткана нитками жовтого та жовтогарячого кольорів. Головний убір — «кода» — зроблений з картону, обшитого тканиною, прикрашений бісером, квітами, стрічками. Зверху прикріплений пучок тирси (ковили). Різноколірне скляне намисто рясно вкриває погруддя та шию. Шкіряні черевики жовтого кольору, на гудзиках, красиво орнаментовані.

Парубоцький костюм. Довга тунікоподібна сорочка з домотканого полотна, що одягалася поверх штанів, підперезана широким шкіряним поясом. Кептар та сердак оздоблені аплікацією із шкіри, сукна та вишивкою. Вузькі «холоші»-штани з білого полотна вишиті на холошах. Одяг був надзвичайно колоритним, багато прикрашався різноколірною вишивкою, плетивом, аплікаціями з шкіри, металевими пістонами. Парубоцькі капелюхи були оздоблені квітами, різноколірними стрічками, пером та ін. Постоли «морщені», «заклебучені», прив'язані до ноги «волоками».

БУКОВИНА. Кінець XIX — начало XX в.

Дівочий костюм

Костюм юноши

BUKOVINA. Turn of the 20th c.

Girl's costume

Young man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ЗАХІДНЕ ЗАКАРПАТТЯ. Кінець XIX — початок XX ст.

Жіночий костюм. Сорочка-«довганя» з домотканого полотна. Станок сорочки оздоблений «пазухою» — витканим з червоних ниток квадратом біля вирізу горловини. Рукава біля плеча вишиті багатоколірними ромбами. Вздовж рукавів вишитий ланцюг з різноколірних ромбів — «хвіст». Техніка вишивки «вито» — різновидність настилування. Безрукавка-«плічка» з зубцями на подах прикрашалась вишивкою та тасьмою. Фартух-«плат» оформлений різноколірними стрічками та мережкою. Вінкоподібний головний убір з «уплітки» прикрашений квітами та бісером. Нашийна прикраса — «силянка» у вигляді широкої стрічки, розшитої бісером.

Чоловічий костюм. Коротка сорочка домотканого полотна. Полики її оформлені вишивкою білими нитками настилуванням та вирізуванням. Широкі штани «гачі» з білими китицями — «ройтами» — на холошах та «кривульками» з синьої тасьми густо зібрані біля пояса на вузький «ганчик». Сорочка та штани підперезані широким шкіряним поясом — «цифрованим чересом», орнаментованим тисненими узорами, мідними кільцями та ін. Постоли, як жіночі, так і чоловічі, орнаментовані тисненням та оздоблені металом.

ЗАПАДНОЕ ЗАКАРПАТЬЕ. Конец XIX — начало XX в.

Женский костюм

Мужской костюм

WESTERN TRANSCARPATHTA. Turn of the 20th c.

Woman's costume

Man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ.

Чоловічий костюм. 50–60-і рр. Сорочка синього кольору на кокетці, з поліхромною вишивкою маніжки, манжетів та подолу. Штани темні з фабричної шерстяної тканини. Сорочка носить переважно поверх штанів «під пас».

Дівочий костюм. 70-і рр. XX ст. Блузка з суцільним вишитим рукавом. Виріз горловини обшитий плетеною сіточкою з різноколірних ниток. Безрукавка-«сердак» вишита «коралями» і обшита по полах тасьмою. Спідниця «шаленова» з шерстяної тканини в квіточку.

ТЕРНОПОЛЬСКАЯ ОБЛАСТЬ

Мужской костюм. 50–60-е гг. XX в.

Девичий костюм. 70-е гг. XX в.

TERNOPOL REGION

Man's costume. 1950s – 1960s

Girl's costume. 1970s

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ПОДІЛЛЯ. Кінець XIX — початок XX ст.

Чоловічий костюм. Сорочка домотканого полотна, кресна «вперекидку», з виложистим широким коміром. Рукава та «третинниця», що вставлялися між основними пілками, зшиті швами, розшитими нитками жовтогарячого кольору. Комір та пазуха вишиті «виноградом» жовто-золотавого кольору. Сорочка навипуск, підперезана червоно-зеленим поясом з китицями. Неширокі штани з темної фарбованої домотканої тканини. Кожух «до стану» із стоячим коміром. Комір, поли та низки рукавів обшиті чорним смушком та вовняними кольоровими нитками. Шапка «стовбувата» з чорного смушку.

Парубоцький костюм. Тунікоподібна сорочка з широким стоячим коміром. Комір, пазуха та манжети вишиті нитками червоно-чорного кольору. «Чугайна» темно-рудого кольору, кресна «до стану», з «прохідкою», з яскравою поліхромною вишивкою вовняними нитками. Капелюх повстяний, прикрашений стрічками та квітами.

ПОДОЛЬЕ. Кінець XIX — начало XX в.

Мужской костюм

Костюм юноши

PODOLYE. Turn of the 20th c.

Man's costume

Young man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ЛЕНИНГРАДСЬКИЙ БУДИНОК МОДЕЛЕЙ. 70-і рр. ХХ ст.

Жіночі костюми, в яких використані елементи традиційного українського вбрання.

Безрукавка обшита хутром, поли вишиті кольоровими нитками та тасьмою на взірць традиційного кептаря. Червоно-зелена плахтового малюнка спідниця прикрашена китицями. Брючний ансамбль. Жакет, розшитий подільським візерунком. Вдале сполучення червоного гарусу та чорного тла роблять костюм красивим і модним.

ЛЕНИНГРАДСКИЙ ДОМ МОДЕЛЕЙ. 70-е гг. ХХ в.

Женские костюмы, в которых использованы элементы традиционной украинской одежды.

LENINGRAD FASHION HOUSE. 1970s

Women's costumes with elements of Ukrainian folk clothing

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ЧЕРНІГІВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Чоловічий костюм. Тунікоподібна сорочка домотканого полотна. Широка маніжка, стоячий комір, манжети й поділ прикрашені вишивкою. Одягалася сорочка переважно навипуск під кручений пояс. Штани грубого невідбіленого полотна, неширокі.

Жіночий костюм. Сорочка домотканого полотна «до поляків» з широкими, у півтори пілки, рукавами. На рукавах та поликах червоно-чорна вишивка гладдю. Синя керсетка з підрізною спинкою, «до фанд» (з фалдами). Червона спідниця у складку типу андарака домотканої вовни з тканим різноколірним геометризованим орнаментом по подолу. Білий полотняний фартух вишитий по подолу, з «закладками» та обшивкою мереживом. Дві різноколірні хустки пов'язані на білий очіпок. Одна хустка пов'язана «просто», а друга підведена під підборіддя і зав'язана на маківці. Личаки прямого плетіння у чоловіків та жінок одягалися на полотняні онучі.

ЧЕРНИГОВЩИНА. Кінець XIX — начало XX в.

Мужской костюм

Женский костюм

CHERNIGOV REGION. Turn of the 20th c.

Man's costume

Woman's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ВОЛИНЬ. Кінець XIX — початок XX ст.

Жіночий костюм. Сорочка домотканого полотна з виложистим коміром. Кусан, також з домотканої шерстяної тканини, шився зі складами від лінії талії. Він яскраво розшитий кольоровими нитками та аплікацією з зеленого сукна. На червоний літник, тканий поздовжніми смугами зеленого, білого та синього кольорів, пов'язана вовняна килимова заплата-«попередниця» із складним різнокольорним геометричним орнаментом. Біла хустка з китицями заткана червоною смужкою. Хустка пов'язана на «кибалку», зроблену з джута лляної куделі, луб'яного обідка та ін.

Чоловічий костюм. Сорочка домотканого полотна. Комір виложистий. Пазуха, комір, станок та чохла оформлені геометричним тканим орнаментом червоного кольору. Підперезана сорочка багатокольорним тканим поясом з «кутасами». Штани вузькі з невідбіленого сурового домотканого полотна. Жінки та чоловіки носили личаки, що взувалися на полотняні «завої».

ВОЛЫНЬ. Конец XIX — начало XX в.

Женский костюм

Мужской костюм

VOLHYNIA. Turn of the 20th c.

Woman's costume

Man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ХАРКІВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Чоловічий костюм. Сорочка «до гестки» з бочками, що вишивалися між основними пілками. У зв'язку з тим, що станок, завдяки бочкам, ширший, ніж кокетка, біля шва, що з'єднує станок та кокетку, утворювались численні зборки. Червоно-чорна вишивка хрестом на комірі, маніжці та манжетах. Штани широкі, пістрякові до очкура. Капелюх — бриль з соломі. Чоботи-«пришви» з чорної шкіри.

Жіночий костюм. Сорочка з уставками прямокутної форми. Багатоколірна вишивка у вигляді квадратів на уставках, вздовж рукавів та на вузькому стоячому комірі. Низки рукавів «отлажки» зібрані «на нитку». Поділ прикрашений мережкою та прутиком. Парчевад керсетка «до дев'яти вусів», з зубцями на погрудді, обшитими, як і поли керсетки, кольоровою тасьмою «висічкою». Плахта виткана квадратами переважно жовтогарячого кольору. Фартух-«завіса» парчевий, з подолом, обшитим червоним сукном. Парчевий очіпок циліндричної форми з «вушками». На очіпок пов'язували квітчасту хустку. Чоботи-«чорнобривці» чорно-жовті, з орнаментованими закаблуками.

ХАРЬКОВЩИНА. Кінець XIX — початок XX в.

Мужской костюм

Женский костюм

KHARKOV REGION. Turn of the 20th c.

Man's costume

Woman's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ. Друга половина ХХ ст.

Жіночий костюм. Бавовняна сорочка, пошита за традицією з уставками, пришитими до стану широким «змережуванням», з вишитими рукавами. Нагрудник, схожий на білоруський «саян», з шерстяної тканини синього кольору є комплексом ліфа з спідницею. Фартух з такої ж тканини, оздоблений вишивкою гладдю та мережкою. Хустка квітчаста шерстяна. Прикраси: «плетьонка» з бісеру, «коралі».

Дівочий костюм. Біла шовкова блузка вже з коротким рукавом, але з традиційним орнаментом, вишитим вздовж пазухи та на рукавах. Сарафан з квітчастої тканини відрізний, в талію. Прикраси: традиційна «плетьонка» з бісеру світлих кольорів.

ЖИТОМИРСКАЯ ОБЛАСТЬ. Вторая половина ХХ в.

Женский костюм

Девичий костюм

ZHITOMIR REGION. Second half of the 20th c.

Woman's costume

Girl's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ. 60–70-і рр. ХХ ст.

Жіночий костюм. На Вінниччині замість традиційної жіночої сорочки в наш час увійшла в побут сорочка «до талійки» з поліхромною вишивкою квіточками на кокетці і рукавах, з обов'язковою квіткою, вишитою на вирізі горловини. Рясна спідниця з барвистої тканини обшита по подолу зеленим плисом. Фартух із ситцю із «шляркою» (оборкою) прикрашений кольоровими стрічками.

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ. 50–60-і рр. ХХ ст.

Чоловічий костюм. Біла бавовняна сорочка з кокеткою-«перегинкою», від якої вздовж погруддя зроблені дрібненькі складочки-«фальбаночки». На комірі, пазусі та «дудах» поліхромна вишивка. Вузькі штани сучасного крою.

ВИННИЦКАЯ ОБЛАСТЬ. 60–70-е гг. ХХ в.

Женский костюм

ХМЕЛЬНИЦКАЯ ОБЛАСТЬ. 50–60-е гг. ХХ в.

Мужской костюм

VINNITSA REGION. 1960s – 1970s

Woman's costume

KHMELNITSKY REGION. 1950s – 1960s

Man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Жіночий костюм. Характерним для керсеток та юпок на Дніпропетровщині на той час був чотирикутний виріз горловини — «каре». Юпанка з блискучої, «бертусової», тканини, «до складок». Поли, низки рукавів та виріз горловини обшиті чорним плисом та кольоровими нитками. Плахта ціла, «напільна». Орнамент «ведмежі лапи» створює ритмічний малюнок із різноколірних вовняних ниток з перевагою червоно-білих та жовто-зелених кольорів. Білий полотняний фартух прикрашений вишивкою та «зашивками». Звужений з боків червоно-сріблястий шовковий «капор» часто носили без хустки. Зелено-чорні чоботи-«чорнобривці» з вистроченими закаблучками та мідними підківками на високих «корках». Прикраси: «добре» намисто з дукачами, каблучки та сережки.

Чоловічий костюм. Полотняна, з «бамбака», «лоцманська» сорочка з широкими рукавами в дві пілки. Нашивна маніжка та стоячий комір, зав'язаний червоною стрічкою, вишиті червоно-чорними нитками. Оздоблені вишивкою також низки рукавів. Сорочка заправлена в широкі пістрякові штани «наддніпряньського» крою, підперезані широким червоним в'язаним поясом з китицями. Свита біла з домотканого сукна «до стану», з стоячим коміром. Головний убір — сіра смушкова шапка циліндричної форми.

ДНЕПРОПЕТРОВЩИНА. Кінець XIX — початок XX в.

Женский костюм
Мужской костюм

DNEPROPETROVSK REGION. Turn of the 20th c.

Woman's costume
Man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ДОНЕЧЧИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Жіночий костюм. Сорочка «до гестки» з нашитою вздовж вирізу горловини пілкою. Вишивка червоно-чорного кольору Прикрашена сорочка ще мережкою та вирізуванням. «Кохта черкасинова», «під усики», розшита кольоровою тасьмою. Поли обшиті мереживом. Рясна спідниця з яскравої фабричної тканини по подолу обшита плісом та підшита «шіточкою», щоб не протиралася на перегині. Фартух-«попередниця», «запон» з фабричної тканини, оздоблений мережкою та підшитою по подолу «шляркою». Кашемірова хустка надіта на «сіточку», що пов'язувалась на «гуглю» — туго скручене волосся. Високі шкіряні черевики з червоними шнурками.

Чоловічий костюм. Тунікоподібна сорочка з широким стоячим коміром і широкою маніжкою. Комір, маніжка і низки рукавів вишиті. Обов'язковим атрибутом чоловічого костюма була коротка «жиліотка» темного кольору. Штани з напісукна, вузькі, міського крою. Чоботи-«бутилки» з твердими блискучими халявами. Головний убір — картуз.

ДОНЕТЧИНА. Кінець XIX — начало XX в.

Женский костюм

Мужской костюм

DONETSK REGION. Turn of the 20th c.

Woman's costume

Man's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

КИЇВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Чоловічий костюм. Сорочка домотканого полотна з «призбиранням» біля коміра. Пазуха, комір, низки рукавів та рукава біля пройми вишиті червоно-чорними нитками хрестиком. Орнамент рослинний. Штани широкі, «наддніпрянські», з сурового полотна, на очкурі, підперезані широким червоно-зеленим поясом, пов'язаним «на два кінці». Чорно-рудувата свита доморобного сукна пошита «до ряс». Стоячий комір, поли та «закавраси» обшиті шкірою. Висока шапка із сивого смушку «стіжкуватої» форми. Чорно-руді шкіряні чоботи з невисокими халявами.

Жіночий костюм. Сорочка домотканого полотна з уставками та вузьким стоячим коміром. Червоно-чорна та чорно-синя вишивка на паузсі, уставках та чохлах виконана хрестиком бавовняними нитками. Для мережки по подолу використана сіра лляна нитка. Зелена з червоними «перчиками» басва юпка пошита «на три вуси» з великим виложистим коміром. Запаски, червона передня та синя задня, з домотканої шерстяної тканини з різноколірним геометричним орнаментом по подолу. Крайка з китицями зав'язана на лівому боці. Вишитий волічкою бавовняний очіпок затягувався на потилиці червоною стрічкою. Прикраси: червоне намисто, намисто з бурштину (янтарю), сережки та каблучки. Чоботи червоні на високих «корках».

КИЄВЩИНА. Кінець XIX — початок XX в.

Мужской костюм

Женский костюм

KIEV REGION. Turn of the 20th c.

Man's costume

Woman's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ. 60-і рр. XX ст.

Жіночий костюм. Блузка з бавовняної тканини, пошита в талію з поздовжніми складами-«зашивками». Фартух прикрашений вишивкою та мереживом. Прикраси: червоний бант та «плетьонка» у вигляді ажурної стрічки, вишитої бісером. Зручний і практичний одяг — блузка і спідниця — з деякими видозмінами поширених в багатьох областях республіки.

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ. 70-і рр. XX ст.

Дівочий святковий костюм. Він склався на основі традиційного комплексу. Сорочка-«косиця»; безрукавка з яскравою шовкової тканини, пошита за традицією «з зубцями» на полах; фартух-«плат», прикрашений мереживом та червоною стрічкою. Традиційна шийна прикраса «силянка» зроблена з бісеру.

ЧЕРНИГОВСКАЯ ОБЛАСТЬ. 60-е гг. XX в.

Женский костюм

ЗАКАРПАТСКАЯ ОБЛАСТЬ. 70-е гг. XX в.

Девичий праздничный костюм

CHERNIGOV REGION. 1960s

Woman's costume

TRANSCARPATIAN REGION. 1970s

Girl's festive clothing

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ПОЛТАВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Парубоцький костюм. Поликівка сорочка домотканого полотна з широкими рукавами. Станок сорочки разом з поликами «рясований» біля коміра. Шви розшиті сірою лляною ниткою. Такою ж ниткою зроблена мережка на пазусі та низках рукавів. Штани вибійчані «наддніпрянського» типу на очкурі. Пояс тканий, широкий, червоно-зелений. Чоботи-«витяжки» з низько відрізаними халявами («чирики»).

КИЇВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Дівочий костюм. Сорочка домотканого полотна з уставками, стоячим коміром. На уставках, підполиччі та рукавах червоно-чорно-зелена вишивка. Керсетка коротка, «до стану», з фабричної шерстяної тканини, з вишитим нарізником — кутом правої поли. Спідниця баєва з «перцями». Фартух з брижами, закладами та вишитою лиштвою. До вікна прив'язані різноколірні стрічки. Прикраси: різноколірне намисто, каблучки, сережки. Черевики чорного кольору з зеленими шнурками.

ПОЛТАВЩИНА. Кінець XIX — начало XX в.

Костюм юноши

КИЄВЩИНА. Кінець XIX — начало XX в.

Дівочий костюм

POLTAVA REGION. Turn of the 20th c.

Young man's costume

KIEV REGION. Turn of the 20th c.

Girl's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ПОЛТАВЩИНА. Кінець XIX — початок XX ст.

Дівочий костюм. Сорочка домотканого полотна з поликами, вишита квітами червоно-чорного кольору. Керсетка довга, «у складку», з високою талією, прикрашена тасьмою і плисом. Рясна спідниця з напівшерстяної фабричної тканини з нашитими по подолу стрічками з плису. Вінок високий, «чубатий», з прив'язаними до нього кольоровими кісниками. Намисто «добре», червоне, з дукачами. Чорні шкіряні черевики на високих підборах.

Жіночий костюм. Сорочка з домотканого полотна. Рукава, підполиччя та полики вишиті льняними нитками сірого або білого кольорів. На місці з'єднання рукавів з уставками рукав збирався в зборочки-«пухлики». Керсетка «в розмашку», «з вусиками», пошита з ситцю в квіточку. Поли керсетки обшиті плисом, по лінії талії нашиті червоні гудзики. Плахта «з крилами», шерстяна, з дрібним малюнком у квадратах. Колір квадратів переважно зеленкувато-синій та червоний. Фартух з полотна оздоблений мережкою та вирізуванням. Головний убір «намітка» з тонкої білої тканини, пов'язаний на м'який очіпок. Орнаментовані чоботи — «сап'янці» жовто-коричневого кольору.

ПОЛТАВЩИНА. Кінець XIX — начало XX в.

Девичий костюм

Женский костюм

POLTAVA REGION. Turn of the 20th c.

Girl's costume

Woman's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983. Київ

ПОДІЛЛЯ. Кінець XIX — початок XX ст.

Дівочий костюм. Сорочка домотканого полотна з суцільним рукавом. Виложистий комір, верхня частина рукавів та погруддя вишиті великими квітами червоно-синіми нитками. Широка спідниця-літнік з домотканого сукна обшита по подолу плісом. Фартух домотканий шерстяний з різноколірною вишивкою. Червоний тканий пояс з китицями пов'язаний на два боки. Характерний для Поділля вінок, в який ззаду вплітають більші квіти, спереду менші. Чоботи руді з орнаментованими закаблуками. Прикраси: червоне «кам'яне» та перламутрове біле намисто і сережки.

Жіночий костюм. Сорочка домотканого полотна з суцільними рукавами, пришитими до станка декоративними кольоровими розшивками. Рукава, особливо верхня частина, та погруддя пишно вишиті технікою набирування. Характерні вертикально вишиті смужки біля пазухи. Поділ сорочки має два розрізи, вишиті яскравою, в основному червоного кольору, вишивкою. Носили сорочку з великим напуском на пояс. Горбатка з чорної шерстяної домотканої тканини з кольоровою ниткою по подолу. До вузької крайки, що підтримує горбатку, підвішений гаманець. Невисокий очіпок циліндричної форми, до якого пов'язана «наф-рама» з тонкої білої тканини. Прикраси: червоне «кам'яне» намисто з дукачами, каблучки та сережки. Постоли шкіряні на ремінцях.

ПОДОЛЬЕ. Кінець XIX — начало XX в.

Девичий костюм

Женский костюм

PODOLYE. Turn of the 20th c.

Girl's costume

Woman's costume

Надсилати тільки в конверті.

Ціна 3 к.

© Видавництво «Мистецтво», 1983, Київ